N°. 222. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 19 September.

Frankrijk.

PARIJS, den 16den September.

Het huwelijk tusschen Prinses *Maria* en den hertog van Wurtemberg, *Frederik Willem Alexander*, is thans zeker. Het ministeriele ochtendblad kondigt hetzelve officieel aan. Hetzelve zal, in de eerste dagen van October, op het kasteel van Trianon gevierd worden. Genoemde hertog is bijkans 35 jaren oud, en neef van den Koning van Wurtemburg en van Vorst *Leopold* van Belgie. Zijne moeder was eene Prinses van *Saksen-Coburg*. De aanstaande bruid is de tweede dochter van Koning *Lodewijk Philips*, en heeft thans den ouderdom van 24 jaren bereikt. Men verzekert dat er sprake is geweest om den Hertog van Wurtemberg tot luitenant-generaal bij ons leger te benoemen.

— Het *Journal des Débats* zegt, dat de toebereidselen tot de expeditie van Constantine met kracht worden voortgezet. *Achmed-Bey* had wel vijf dagen gevraagd, om nieuwe onderhandelingen aan te knoopen, doch de generaal *Damremont* had, de bedoelingen van den sluwen Afrikaan wantrouwende, zijne aanstalten geen oogenblik vertraagd.

— De Hertog van *Nemours*, die bij het vernemen, dat er nieuwe onderhandelingen tusschen *Achmet* bey en den generaal *Damremont* waren aangeknoopt, door den telegraaf van Toulon aan de regering had doen vragen, of hij zijne reis moest voortzetten, heeft daarop een bevestigend antwoord ontvangen, en is den 11den des morgens naar Bona onder zeil gegaan. Een uur voor zijn vertrek heeft hij eene wapenschouwing over het garnizoen gehouden. Men meent dat de prins nog gelegenheid zal hebben voor het openen van den veldtogt, die eerst den 20sten plaats heeft, om de kampen in de provincien te bezoeken.

— De generaal *Bugeaud* is met de algemeene inspectie der infanterie van Oran belast geworden. Men meent dat hij in de eerste dagen van October alhier terug zal zijn.

— De jongste brieven uit Tunis melden, dat de Kapudan-Pacha, in zee vernomen hebbende, dat het Fransche smaldeel in die haven lag, niet is komen opdagen, maar alleen een klein vaartuig, met zijn' secretaris aan boord, had gezonden, om de jaarlijksche schatting van den Dey te ontvangen.

— De geruchten omtrent een' misverstand tusschen onzen gezant te Londen en het kabinet *Melbourne*, schijnen zich niet te bevestigen. De generaal *Sebastiani* begeeft zich althans aanstaanden Woensdag wederom naar zijnen post.

— Men verzekert dat de verscheidene bisschoppen in ons rijk tegen het mandement eden heeren de *Quelen* geprotesteerd is; dit mandement zou, naar men vermeent, niet aan den staatsraad zijn onderworpen geworden.

— De hertog *de Broglie* is van zijne reis naar Zwitserland in de hoofdstad teruggekomen.

— De Heer *Eduard Walsh*, wiens in beslag genomen papieren aanleiding tot het vermoeden gegeven tot het gezegde dat er eene legitimistische zamenzwering ontdekt was, waarin de heeren *Berryer* en *de Genoude* betrokken waren, is eenige dagen geleden, na twee maanden verblijfs te Grätz, bij den hertog en de hertogin van *Angoulême*, hier teruggekomen. Dadelijk na zijne aankomst heeft de heer *Walsh* zich ter beschikking van den regter van instructie gesteld, die hem gisteren een verhoor heeft doen ondergaan dat meer dan vier uren geduurd heeft.

— De zadelmaker *Lavaux*, betrokkene in den aanslag op 's konings leven, door *Meunier*, die, dadelijk na zijne vrijspraak, voor schulden was gevangen gezet, is dezer dagen, ten gevolge eener schikking, op vrije voeten gesteld.

— Van regeringswege is gisteren de volgende telegraphische depeche bekend gemaakt:

» *De minister van Frankrijk bij het hof van Portugal, aan den minister van buitenlandsche zaken.*

» Bayonne, 12 September, ten 10 ure des avonds.

» Lissabon, den 30 Augustus.

» Den 28 heeft er bij Rio-Mayor een bloedig gevecht plaats gehad tusschen de regeringstroepen, onder bevel van *da Sa Bandeira* en *Bomfin*, en die der twee maarschalken (Pedroisten). Deze laatste vervolgens gevraagd hebbende om te onderhandelen, heeft men een wapenstilstand gesloten, welke twee dagen vooraf moet opgezegd worden. De maarschalken zullen op Alcobaca terugtrekken, van waar zij hunne voorstellen aan het bewind zullen zenden. De constitutionele generaals zullen zich te Leira vestigen."

Het ministeriele ochtendblad voegt daar nog bij, dat voornoemd gevecht zeer moorddadig voor de troepen van *Saldanha* geweest is. De baron *de San Cosme*, een van deszelfs generaals, had daarbij het leven verloren, met onderscheidene jonge officiers uit de eerste portugesche geslachten. Men beschouwde te Lissabon den uitslag van den strijd als zeer voordeelig, zoo al niet als beslissend, voor het bewind.

— Door den telegraaf is gisteren bij de regering nog de volgende depeche van onzen gezant bij het Spaansche hof ontvangen, den 9den uit Madrid gezonden:

» Bayonne, 15 September.

» Zes duizend karlisten zijn in de omstreken van Quintanar-de-la-Orden aangekomen en schijnen het voornemen te hebben om Madrid te naderen.

» Don *Carlos* heeft den 5den Frias verlaten, voornemens, naar het schijnt, om zich over Canete naar Cuença te begeven.

» *Espartero*, die door vier bataillons van het leger van Ceno en de overblijfselen der divisie *Buerens* versterkt is, heeft den 6den geschreven dat hij Beteta zou verlaten om Cuença of Madrid te dekken, in geval de Pretendent de hoofdstad mogt bedreigen. Te Madrid heerscht de meest mogelijke rust."

Uit een berigt, langs den gewonen weg uit Saragossa van den 8sten, ontvangen, blijkt insgelijks dat don *Carlos* de vereenigde magt der koningin niet had afgewacht en met zijn leger van Orihuela was opgebroken, met oogmerk om zich op Cuença en van daar waarschijnlijk naar La Mancha te rigten, ten einde zich daar met eene aanzienlijke bende karlisten te vereenigen. *Espartero*, door zich op Beteta te rigten, heeft hem den pas willen afsnijden, om eene vereeniging met de karlistische benden uit het gewest Soria te bewerkstelligen, en tevens Madrid te dekken, zoo de pretendent, na de bedoelde versterking uit La Mancha, het voornemen mogt opvatten om een aanval op de hoofdstad te beproeven.

Die voornemens van den generaal der christino's blijken ten overvloede uit het volgende rapport, hetwelk *Espartero* den 6den dezer uit het hoofdkwartier te Beteta aan den minister van oorlog, te Madrid, gezonden heeft en in het regeringsblad wordt medegedeeld:

» Op den middag ben ik hier met de voorhoede aangekomen, en verwacht het geheele leger nog heden hier; die togt is moeijelijk geweest, daar de weg dien wij hadden af te leggen, lang en slecht was; maar de soldaten zien alle bezwaren over het hoofd en branden van verlangen om met den vijand handgemeen te worden. Gisteren, met het aanbreken van dag, ben ik van Frias naar Canete, in de rigting van Cuença, vertrokken, daar de vijand wel voornemens zou kunnen zijn om die stad te vermeesteren. Nog gisteren avond heb ik aan den gouverneur geschreven dat hij, bij een aanval van 's vijands zijde krachtdadigen wederstand zou bieden, daar ik met overhaaste marschen de stad naderde en binnen vier en twintig uren den vijand zou kunnen aantasten, zoo hij den aanval beproefde. Morgen zal ik eene rassche beweging maken om de aandacht des vijands te trekken en gij kunt zeker zijn, dat de hoofdstad geen gevaar zal loopen, al had ook de Pretendent de strijdkrachten bijeen waarvan ik u gisteren in mijn berigt sprak. Dit berigt rustte overigens op goede gronden, want volgens het rapport hetwelk de militaire bevelhebber van Molina mij van wege den algemeenen bevelhebber van het gewest Cuença too-

zendt, hadden er zich meer dan 600 opstandelingen te Chelva vereenigd en van de bevolking een aantal rations geëischt. Hun doel moet bij gevolg zijn om zich bij de troepen te voegen die den pretendent volgen. Ik heb 21 bataillons, de iniet voltallig zijn en 800 paarden; maar de strijdlust, welke de soldaten bezielt zal hun getal als doen vergrooten en ongetwijfeld zullen zij, wanneer de vijand het gevecht niet ontwijkt, eene nieuwen glorierijken dag aan de natie doen beleven."

In een berigt uit Saragossa van den 10den, wordt van eene hevige schermutseling gewag gemaakt, die op den 4den vóór het vertrek van *Espartero* van Orihuela, in de omstreken dier plaats was voorgevallen, tusschen de achterhoede der karlisten, en het leger van *Oraa*. Ten gevolge daarvan, waren 6 krijgsgevangenen te Saragossa binnen gebragt, waaronder een monnik, die voor den pretendent ronselde, en zonder den moed van zijn geleide, zeker een offer van het gemeen zou zijn geworden, hetwelk zeer op hem verbitterd was. Vermoedelijk is deze schermutseling geene andere dan die, waarvan reeds eenige dagen vroeger, als op den 3den voorgevallen, gesproken werd.

Nopens de verrigtingen der troepen van de beide partijen in Navarre, Guipuscoa, enz. verneemt men weinig naders. Uit Tolosa meldt men dat de vijandelijkheden der karlisten en christinos tusschen Andoain en Urnieta nog steeds voortduurden; de laatsten gingen voort met het in brand steken van huizen; de karlisten hadden een veertigtal soldaten der Koningin opgeligt enz. De karlisten schenen op versterking te wachten, om eene poging tot het hernemen van Andoain en Urnieta te doen.

Volgens een berigt uit Bayonne, zou *Uranga* zich gereed maken, om de christinische divisie die om Pampeluna gelegerd was, aan te tasten. Naar luid van het volgende nadere berigt uit genoemde stad, zou echter die divisie zich daar niet meer bevinden:

»Eene schikking, welke de brigadier *Martin Iriarte* (de Onderkoning) heeft moeten goedkeuren, heeft den 7den een einde gemaakt aan de zaken te Pampeluna. Een 80jarige luitenant-generaal, die op pensioen gesteld was, *Cabrera* genaamd, heeft er in toegestemd om zich voorloopig met de betrekking van Onderkoning te belasten, en de kolonel *Pigna* heeft met onderling goedvinden den post van gouverneur van Pampeluna behouden. Die schikking is te Huarte in den avond van den 6den geteekend. Aldaar waren commissarissen der muitelingen en officieren van het leger des Onderkonings bijeengekomen; des avonds zijn twee bataillons van dat leger, met de opgestane soldaten te Pampeluna binnengekomen, onder het geroep van *leve Isabella II; leve de konstitutie*. Een kwistige maaltijd heeft op die schikking het zegel gedrukt. Wat den brigadier *Martin Iriarte* aangaat, deze is van Artajona weg getrokken, om zich bij den generaal *Carondelet* te gaan voegen."

— Uit Madrid gaan de tijdingen tot den 9den. Men leest daarin: » Het ministerie zal geen haast maken met de openbaarking van deszelfs programma. Heden heeft de minister van oorlog het woord in de cortes gevoerd, en met veel woorden gezegd dat het kabinet geen programma zou mededeelen, en dat hetzelve op de eerste tegenkanting van de zijde der cortes zou aftreden.

» De heer *Pizarro* wendt alle pogingen aan om de achterstallige soldij aan het leger te betalen. Hij heeft onder anderen de wedden der burgerlijke beambten tot dat einde tot op de helft verminderd. Eene engelsche kompagnieschap heeft, naar men verzekert, 15,000 piasters aan den minister aangeboden, onder verband der kloosters op Cuba en Porto-Rico.

» Volgens de laatste rapporten, zou don *Carlos*, van nabij door *Oraa* gevolgd, zich in de Sierra van Albaracin bevinden terwijl de benden van *Cabrera* (die nog in leven schijnt) zich tusschen Madrid en het leger van *Espartero* zouden hebben opgesteld; deze, op zijne beurt zou zich tusschen don *Carlos* en de Arragonnesche benden bevinden, en in de omstreken van Cuença zijn aangekomen. De hoofdstad is dus gedekt. De 5600 man die weder naar Navarre vertrokken zijn, zouden ons thans in deze omstreken regt te stade komen, en ons de overwinning verzekeren. De weder verschijning der karlisten in de nabijheid van Madrid heeft der overheid doen besluiten om de maatregelen van voorzorg te verdubbelen; niemand mag Madrid verlaten.

» In Oud-Kastilie kunnen wij slechts 8000 man tegen de 12000 karlisten overstellen. "*Puig Samper*" is evenmin als *Mendes Vigo* aan het hoofd van diens muitzieke benden, van zijn bevelhebberschap en leven verzekerd. *Carondelet* kan geen besluit nemen dat niet door eene opgeworpen junta van onder-officieren bekrachtigd is.

» *Zariategui* schijnt slechts op de algeheele organisatie der rekruten van Kastilie te wachten om zich bij don *Carlos* te voegen. Zoo hij zijne vereeniging met don *Carlos* bewerkstelligde, zou het karlistische leger uit 20,000 infanteristen en 12 of 1500 ruiters bestaan. Met zulk eene magt zouden zij *Espartero* niet meer behoeven te ontwijken en een beslissende slag onvermijdelijk worden. Welligt zal don *Carlos* reeds vóór die vereeniging met geëvenredigde strijdkrachten tegen *Espartero* en *Oraa* handelen."

Men sprak te Madrid van eene karlistische zamenzwering die aldaar zou ontdekt zijn, ten doel hebbende om 300 karlistische krijgsgevangenen te bevrijden.

De voorposten van *Cabrera* zouden op 12 uren afstands van de hoofdstad staan.

Het berigt wegens het voorstel, hetwelk door de heeren *Arguelles c. s.* tot ontneming van het regentschap aan koningin *Christina* in de cortes zou gedaan zijn, wordt niet bevestigd.

— Ter beurze was heden eenige meerdere vraag naar de binnenlandsche fondsen dan in de vorige dagen: de koers was echter dezelfde. Men verhaalde dat de minister van financien een besluit genomen had waarbij alle aandeelen - handel in industriele ondernemingen voortaan op de beurs verboden zou zijn, zoo men de toestemming van dien minister daartoe niet had gevraagd: waarschijnlijk om de toeneming der industriele ondernemingen zoo veel mogelijk tegen te gaan. Dit gerucht had den koers der reeds genoteerde aandeelen doen rijzen. De notering was: 5 pCt. 108,30; 3 pCt. 79,50, 55; Sp. Act. 21, 20⅞, 21; Pass. 4⅞; N. Diff. 6⅞; Napr rent. 98,20; Rom. L. 101; Port. 3 pCt. 25½.

Duitschland.

Frankfort, den 15den September.

Uit Napels wordt van den 31sten Augustus geschreven:

» De minister van policie, graaf *del Karreto*, is den 28sten des nachts op eene der koninklijke stoombooten van Catania hier aangekomen, en, na naauwelijks 20 uren vertoefd te hebben, op dezelfde wijze weder vertrokken. Hij had een lang onderhoud met Z. M., waaromtrent niets uitgelekt is; men vermoedt echter, dat hij in Sicilie maatregelen wil nemen, waartoe hij, ofschoon van de meest uitgestrekte volmagten voorzien, niet zonder uitdrukkelijke toestemming des Konings meende te kunnen besluiten. Uit dien hoofde ziet men ook de verdere gebeurtenissen aldaar met gespannen verwachting te gemoet, en velen blijven de verdenking koesteren, dat prins *Karel* in de voorvallen op Sicilie betrokken is. — De aartshertog *Frederik* van Oostenrijk (broeder der koningin van Napels), is den 28sten aan boord van het Oostenrijksche fregat *Medea* weder van hier vertrokken, om zijne reis naar Palermo en Malta voort te zetten. Van daar zal hij naar Venetie terugkeeren. — Nadat eenige dagen geene nieuwe cholera-gevallen voorgekomen waren, zijn eergisteren en gisteren weder verscheiden personen aan die ziekte overleden. De regering schijnt eindelijk besloten te hebben, om alle maatregelen van afsluiting op te heffen, hetgeen voor de stad en het geheele land bij uitstek nuttig zou wezen, want anders zouden wij te vergeefs op vreemden en reizigers wachten, wier aanwezigheid voor het behoud onzer welvaart onmisbaar is. De nood, en gevolgelijk ook het misnoegen onder de lagere klassen, neemt meer en meer toe, en zoude eindelijk tot sterken buitensporigheden leiden. In Palermo worden weder, even als vroeger, alle schepen, die van Genua, Livorno, Marseille, de havens van den Kerkelijken Staat, en Venetie komen, afgewezen; in Messina even zoo, en daar worden zelfs de van hier komende schepen niet toegelaten. Ofschoon in ons regeringsblad officieel verhaald wordt, dat in Sicilie alles weder in orde is, schijnt het aldaar toch nog niet geheel rustig te zijn."

— Te Rome blijft de cholera even sterk woeden. Het bulletin van den 1sten dezer vermeldde 362 nieuwe ziekte-gevallen, 53 genezenen, 200 overledenen en 1567 in behandeling geblevenen. In de laatste dagen was er eene verordening der regering in het licht verschenen, die bij de mindere klassen eenen goeden indruk gemaakt had; volgens dezelve, mag geen werkbaas zijn arbeidsvolk ontslaan, dan na hetzelve drie dagen vooraf gewaarschuwd en hunne namen met de oorzaak van hun ontslag bij de overheid aangegeven te hebben, die alsdan zorg zal dragen dat zij bij anderen werk vinden. Bij eene tweede verordening wordt bevolen, dat van den 6den dezer af alle wegen, die naar de hoofdstad leiden, voor den doortogt geheel vrij moeten zijn. Aan de bewoners der daaraan liggende plaatsen is het echter toegestaan, om van elders komende personen, die zich aldaar willen ophouden, gedurende eenige dagen aan eene quarantaine te onderwerpen. De verwachte troepen waren eindelijk in de nabijheid van Rome aangekomen, en zouden in geval van nood de uitvoering dier verordening met nadruk helpen handhaven.

Volgens een later berigt uit Rome van den 5den, stierven daar

toen nog steeds dagelijks omstreeks 200 menschen aan de cholera, en waren er toen 1837 in behandeling. Er was, zoo men zeide, eene zamenspanning van slecht gepeupel met galeiboeven ontdekt, om, terwijl de paus in de St. Petruskerk eene zaligspreking zou doen, zich van de Engelenburg meester te maken, en een oproer aan te stoken. Door het in hechtenis nemen der raddraaijers schijnt deze zamenspanning verijdeld te zijn.

Nederlanden.

BREDA, den 18den September.

Z. K. H. de prins *van Oranje* is Donderdag avond te Soestdijk teruggekomen.

— Gisteren is alhier doorgetrokken een zwaar detachement infanterie miliciens, van het reserve-bataillon der 13de afdeeling, uit Vlissingen komende, en naar het depot te Arnhem gaande, onder bevel van den luitenant *van Slooten*, welke van daar, even als die van het eenige dagen vroeger uit Vlissingen vertrokken detachement, in de gelegenheid zullen worden gesteld om hun burgerlijk bedrijf te hervatten.

— Het blijkt uit de rekening, overgelegd in de een-en-twintigste algemeene vergadering van het hoofdbestuur en de afgevaardigden der districts-commissien van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, gehouden te Amsterdam den 26sten Julij jl., dat van de inschrijvingen 5 pCt. werkelijke schuld, ten behoeve van het primitive fonds is moeten verkocht worden *f* 10,000 tot dekking van het te kort op dat fonds, zoodat het kapitaal dezer 5 pCt. inschrijvingen thans bedraagt *f* 1,150,700; dat voor gratificatien in 1836, aan de primitive deelgeregtigden is uitbetaald *f* 56,447,06½, en daarenboven nog voor aanzuiveringen van gratificatien welke over den jare 1835 niet waren uitbetaald, *f* 293,00½; dat aan het invalidenhuis te Leiden zijn goedgedaan, de pensioenen en gratificatien, die door de in dat gesticht geplaatste militairen, van den staat en van dit fonds worden getrokken en ingebragt, ter somma van *f* 14 951,14, en dat daarenboven tot onderhoud van het gebouw, administratie, voeding en kleeding der invaliden, is uitbetaald *f* 21,293,81; dat uit de interest van de eerste gift van het Waterloo-committé te Londen aan verminkten en nageblevenen van gesneuvelden van den veldtogt van 1815, en wel over de jaren 1835 en 1836, is uitbetaald *f* 2443; dat het hoofdbestuur is voortgegaan met de provisionele bedeeling aan verminkten uit vroegere oorlogen gevoerd voor November 1813, waarvoor aan gratificatien in het jaar 1836 zijn uitbetaald *f* 6,713,48½ terwijl van deze laatstgenoemden 17 verminkten in het invalidenhuis zich bevinden, waardoor het getal der personen in dat gesticht [illegible] 1836 [illegible] 125 man; en eindelijk, [illegible] ten behoeve van de slagtoffers uit den strijd met Belgie in den loop van het jaar 1836, is bijgedragen *f* 3,200,00 en door het hoofdbestuur zijn ontvangen de renten der belegde gelden ter somma van *f* 13 503,72½, waaronder zijn begrepen de renten van *f* 3000 2½ en *f* 2000 5 pCt. inschrijvingen werkelijke schuld, waarvan [illegible] de vruchten aan het fonds zijn afgestaan, en dat daarentegen aan gratificatien in het jaar 1836 is uitbetaald geworden, *f* 28,606,98½.

— In het jongste verslag nopens den staat der maatschappij van weldadigheid, wordt bijzondere melding gemaakt van de poging die, door den heer *Maurs Wichers*, ontvanger der in- en uitgaande regten en accijnsen te Groningen, bij de heeren ambtenaren zijner administratie is te werk gesteld, om de deelneming in het lidmaatschap der maatschappij op te wekken. „Die poging wordt in het verslag gezegd," heeft de toetreding van 68 nieuwe leden ten gevolge gehad; en deze belangrijke aanwinst strekt ten bewijze van de ruime deelneming welke der maatschappij zou te beurt vallen, bijaldien hare belangen alom met zoo veel ijver en goeden wil worden behartigd, als zulks geschiedt door den genoemden heer *Maurs Wichers*, wien de directie [illegible] dank toebrengt, ook in de hoop, dat daar, waar twijfel aan gunstig gevolg, of gebrek aan ijver, de pogingen, om ruimer deelneming te verkrijgen, terughoudt of verslapt, het gegeven voorbeeld tot navolging moge aansporen."

Vorst en vorstin *Leopold* werden eergisteren avond uit Londen te Antwerpen verwacht.

Zaturdag (16) waren ter Antwerpsche beurs genoteerd: Belg. 101⅝; O. Met. 105; Sp. Ard. 18⅝ kont., 18½ tegen den laatsten; Diff. 7; Nap. renten 91; Sicil. 90¼; Rom. L. 100; dito Cert. te Antw. 97½; Braz. 86¼. — Na beurstijd werden de Ardoins tegen 18 $\frac{9}{16}$ cont. en 18¾ tegen den 20sten aangeboden.

Over Engeland zijn berigten uit Lissabon tot den 6den ontvangen, welke de tijding van het gevecht tusschen de twee partijen (*zie onder Frankrijk*) bevestigen. Voornoemde berigten dragen de zaak zoo voor, dat moedig gevochten is, zonder dat echter door eene der partijen de overwinning behaald is. Zij voegen er bij, dat er van weêrszijden commissarissen benoemd zijn, welke den 30sten te Aljubarotta eene conferentie hebben gehouden. Die der Pedroïsten hadden voorgesteld, dat het charter, in 1826 door de natie aangenomen en bezworen, als wet van het Koningrijk zou worden geproclameerd: en dat de naar dezelve te verkiezen Cortes alsdan in overweging zouden nemen, in hoe verre er hervormingen in genoemde staatsregeling mogten noodzakelijk zijn. De commissie van het bestaande bewind had hier echter onmiddellijk op geantwoord, dat zij in geene verandering in het bestaande staatkundige stelsel, door de natie geproclameerd en door de Koningin aangenomen, konde bewilligen. Na eene bepaling, dat van weêrskanten de gekwetsten op gelijken voet zouden worden behandeld, waren de commissarissen uiteen gegaan. Nopens de verdere bewegingen van den Maarschalk *Saldanha* scheen te Lissabon weinig bekend, en zijne aanhangers dachten algemeen, dat hij onmiddellijk de hoofdstad zou naderen. Tot den 6den had hij intusschen weinig vorderingen gemaakt. De admiraal *Napier* was te Lissabon aangekomen, en de tegenwoordigheid van dezen Britschen voorstander der Pedroïsten scheen het bewind zoo zeer te belemmeren, dat men zelfs in overweging genomen had [illegible] stad te ontzeggen.

— Den 15den waren ter Londensche beurs genoteerd, 3pCt. gec. 91⅞; Ned. W. S. 2½ pCt. 52⅞, de 5 pCt. 102¾; Sp. Ardoins 20¾ met, en 20 zonder coupons; coupons November 32; dito Mei 22; Portugal 3pCt. 26, dito 5 pCt. 39⅝; Mexico 28; Peru 19½; Columbia 26¼. — Wissel op Amsterdam 12; dito 3 m. 14½.

OORDEELVELLING VAN HET *JOURNAL DES DEBATS* OVER *DON CARLOS*.

Wij houden het voor een bewijs van zwakheid van redenen, veel meer nog dan voor een gebrek dat de hedendaagsche schrijfwijze over staatkundige aangelegenheden ontsiert, dat men gebruik maakt van smadelijke benamingen, en mild is in het toedenken van allerlei ondeugden aan dengenen wiens regten en aanhangers dier regten men wil bestrijden. Bescheidenheid en gematigdheid mogen in de oogen van Jacobijnsche volksmenners als ondeugden aangemerkt worden; het voegde aan de tolken van het beschaafde Frankrijk niet, eene taal daarnaar zweemende, te voeren. Het Journal van den heer *Fonfrède* heeft meer nadeel dan voordeel aangebragt, en een te gedienstige afgevaardigde spande eenen strik voor het doctrinaire ministerie. Het *Journal des Débats* (*zie ons N°. 209, onder Frankrijk*) heeft zich vergeten, door don *Carlos un prince imbécile* te noemen. Wij zullen dergelijke smaadredenen niet opnemen, om er het onjuiste en ongepaste van aan te toonen; maar wij willen die uitdrukking *ongelukkig* noemen, vooral waar de geheele veldtogt des Pretendenten, de keuze zijner officieren, zijne schranderheid en doorzigtige volharding achting afdwingen moet. Het verbloemen van de zwakheid en laauwheid, van het volslagen gebrek van krijgstucht, van de moedeloosheid tegen over den vijand, en de oproerigheid en moordlust tegen de hoofden der regering, die men voorstaat; dat verbloemen laat zich begrijpen, maar het kleinachten van zijnen vijand is eene dwaasheid. Ook bij de wuftste natie zijn niet allen ligtvaardig genoeg om zoodanige gezegden voor waarheid aan te nemen, en woorden doen den oorlogskans in dit geval niet keeren. Maar, vragen wij, zou het naar waarheid zijn, dat eene volksregering als de Fransche in 1792, zoo na grenzende aan volslagen regeringloosheid, om niet regeringloosheid zelve te zeggen, wenschelijker zou zijn voor Spanje dan het *monniken-despotismus* (?) door don *Carlos* in te voeren naar [illegible] van het *Journal*? Nog heugt ons, wat er in de groote omwenteling is voorgevallen; de mannen uit den leeftijd van *Marat* en *Robespierre* zijn nog niet allen ten grave gedaald, en zij zullen onze verklaring bezegelen, dat er geen wreeder despotismus dan dat van het gepeupel bestaat, wanneer al wat edel en aanzienlijk, wat vermogend in geld of in geestvermogen was, werd weggemaaid door de schavotbijl of verbannen buiten 's lands. Wij wenschen het reeds zoo rampzalige Spanje dit vreesselijker lot niet toe. Ook als alles wat uitstekend is zal weggevaagd zijn, zullen weldra nieuwe geslachten en nieuwe [illegible] de regten van hen, in wier plaatsen zij treden, doen gelden, en de nieuwelingen, zullen de ouden nog overtreffen in aanmatiging, als of zij, daarmede den tijd van hunne geboorte konden doen vergeten. Ziet de geschiedenis van Frankrijk in, sedert 1789; daar zal men de bevestiging vinden bij ervaring, van hetgeen wij schrijven. „*Monniken-despotismus*" is gevaarlijk voor elken staat; wanneer de geestelijkheid zich regten aanmatigt boven de regten van den staat; wanneer de *inquisitie* brandt en blakert. Doch die toestand van den spaanschen staat is niet te verwachten in de eeuw, waarin wij leven. De erkenning van don *Carlos* als Spanje's koning zou ongetwijfeld het achterwege laten van alle reactie, en van de inquisitie als *conditio sine qua non* hebben; maar omdat don *Carlos* godsdienstig van aard is; daarom moet het gezag der geestelijkheid geen *monniken despotismus* zijn! De liberalen van onzen tijd, in alle landen, en vooral in Frankrijk, omdat zij geen gevoel hebben der behoefte aan Godsdienst, zien overal, waar Godsvereering op prijs gesteld wordt, dat zedelijk overwigt der Godsdienst, voor geest-

drijverij en dweeperij aan; zij gelooven dat door het dienen van hunne Godheid de vrijheid der volken, op hunne wijze, door het stoken van oproer, en het uitblusschen van alle geloof aan Gods voorzienigheid en liefde, alle andere pligten ophouden, daarom is in hunne oogen *despotismus* al wat de gemoederen aftrekt van de dienst der vergoode vrijheidsleer, daarom wordt *monniken-despotismus* de regering van elken vorst genoemd, die God lief heeft, en zijne dienst naar overtuiging des gemoeds waarneemt, en die er prijs op stelt, dat het volk, aan zijne hoede toevertrouwd, wezenlijk Godsdienstig zij. Laat ons nooit *Robespierre's* dekreet vergeten: *» Het volk van Frankrijk gelooft aan God."* Als alle driften verzadigd zijn of als men moede wordt van de toomeloosheid des volks, dan eerst grijpt men het eenig redmiddel, de Godsdienst aan, om het volk in bedwang te houden. Meer gelukkig zijn die vorsten, die, in het welbegropen belang des volks zedelijkheid en Godsdienst voorstaan; wanneer slechts de staatswet alle uitspattingen en pogingen naar uitbreiding van gezag te keer gaat, dan zal de weldaad van zoodanig *despotismus!* nog gezegend zijn in volgende tijden; *monniken-despotismus* is toch geene regering van monniken, of geestelijke broeders, maar van de Godsdienst en dit kan dan ook in protestantsche staten plaats grijpen. *Mutato nomine fabula narratur.*

Voor het onderstaande is ons de plaatsing verzocht:

» De Doctor en professor *Heine*, stichter en bestuurder van het eerste Orthopedische Instituut te Wurzburg, mitsgaders van de eerste Orthopedische zeebad-inrigting te 's Gravenhage, wenscht zich zelven, de kunst en de maatschappij geluk, dat de beschouwingen over den aard en de eigenschappen der menschvernielende cholera-plaag en de daarop toepasselijke therapie, door welke zij zeker en spoedig kan genezen worden, zoodanig als die beschouwingen, ontwikkeld zijn in zijnen brief, dien hij in Julij 1832, onmiddelijk na het doordringen der Aziatische cholera in Holland en wel in het dorp Scheveningen, in de nabijheid van zijn Instituut, door den druk in de Hollandsche en Hoogduitsche taal, in den Boekhandel verkrijgbaar gesteld had, thans in dit jaar 1837 in de beschaafdste landen erkend en aangenomen zijn. — Dit blijkt uit een in de Pruissische Staats-Courant van den 21sten Augustus laatstleden geplaatst berigt van eenen geneesheer (*zie de Bredasche courant van den 2den September*), die aan het hoofd van een cholera-hospitaal te Warschau stond, werwaarts Professor *Heine* in het laatst van December 1836, den bedoelden brief over de cholera aan de Russische regering had verzonden en waarop hij, na verloop van drie maanden, van Z. D. den generaal veldmaarschalk Vorst *von Paskewitz*, een minzaam schrijven ontving, houdende dat dit vertoog, betreffende de cholera, aan de medecinale autoriteiten tot onderzoek en beoordeeling was overgegeven, en dat deze de daarin ontwikkelde gezigtspunten, door de aldaar gedane waarnemingen, bevestigd hadden gevonden; terwijl zulks thans nog nader door het gezegde berigt bekrachtigd wordt. — Het goedkeurend oordeel van den generaal veldmaarschalk *von Paskewitz* is nog bekrachtigd door zo antwoorden van de hoogste staats-ambtenaren, alsmede van verschillende wetenschappelijke collegien, en van velen der beroemdste geneeskundigen, bij gelegenheid dat hij in gemelden brief over de cholera vervatte beschouwingen, op het einde van 1836, nog nader uitéengezet had door het in het licht gegevene eerste deel van zijne uit drie gedeelten bestaande verhandeling over de Aziatische cholera (1), en op die wijze zijn dan nu de beschouwingen van den schrijver omtrent de genezing dezer ziekte, ook reeds door gedachte hooge personen en collegien, voldoende erkend en naar waarde geschat.

Het volgende Postscriptum is door Professor *Heine* gevoegd onder den brief, ten geleide van bovengemeld vertoog over de cholera, hetwelk hij in December, 1836 en in januarij 1837 aan alle burgemeesters en natuurkundige collegien in het Koningrijk Beijeren, waar toen de cholera heerschte, en even zeer aan dergelijke autoriteiten in de verschillende hoofdsteden van Duitschland, heeft toegezonden.

» P. S. Het bedoelde prophylactische beginsel is bij de cholera » wegens deszelfs werking en gevolgen, het zekerste en gemak» kelijkste. Ten einde zich ook als leek, van deszelfs vollen invloed » te bedienen, behoorde men, daar niet in ieder huis altijd een » geneesheer tegenwoordig kan zijn, 1°. zich daarvan overtuigd te » houden, dat het beletten der smetstof, om zich in den mensch » vast te zetten en het onderdrukken derzelve, van een oogenblik » afhangt; 2°. in elk grooter huis, dat daartoe de gelegenheid aan» biedt, eene bad-inrigting te hebben, die enkel uit een ketel voor » het warme water en eene badkuip behoeft te bestaan.

» Zoodra dan een lid van het huisgezin, in den tijd dat de » cholera heerscht, eenige verandering in zijne gezondheid ontwaart, » begeve hij zich dadelijk naar bed, drinke eene groote hoeveel» heid camillen en vlier, neme zoo spoedig mogelijk een warm » met zeep, zout of mosterd gemengd bad en keere daarna weder» om in het bed terug om behoorlijk uit te waseemen (2). Op die » wijze zal niemand ernstig ziek van de cholera worden, want de » geneeskundige zelf kan ook in de eerste oogenblikken niets beters doen, » terwijl intusschen tijd is gewonnen, hetgeen hier de hoofdzaak is."

(1) Zie den brief over de cholera, benevens de verhandeling dienaangaande, door professor *Heine* publiek gemaakt, en uitgegeven bij den Boekhandelaar *Marks* te Bonn.

(2) Zie in het 1ste gedeelte der genoemde verhandeling over de cholera blads. 11—13, mitsgaders in het 2de gedeelte of aanhangsel blads. 10—14 de beschrijving van een klaarblijkelijke in de laatste stadiën bestaan hebbende cholerazìekte en derzelver genezing, zoo als zij door professor *Heyne* behandeld en even gelukkig als spoedig ten einde gebragt is, hetwelk een' voldoenden grondslag oplevert voor een zeker werkend therapeutisch stelsel, dat in alle graden dezer ziekte deszelfs toepassing vindt.

*** BREDA den 17. September 1837. Heden verloste van eenen *ZOON*, CATHARINA STORK, Echtgenoote van W. A. FROGER.

*** J. DUPPEN, te *Nymegen*, Fabrikant in VUURHAARDEN, PIEDESTALLEN, KOLOMMEN en KAGCHELS, maakt bekend, dat hij ook vervaardigd heeft een schoon Assortiment CIRCULAIR-HAARDEN en PIEDESTALLEN, ten Verkoope.

Op verlangen en gefrankeerde aanvragen zullen de TEEKENINGEN met de PRIJSLIJSTEN ten spoedigste gezonden worden.

PUBLIEKE VERKOOPING

van

MEUBILAIRE GOEDEREN.

P. C. WIERCX, Notaris te *Ginneken*, zal, ten verzoeke van den Heer HERMANUS WILHELMUS SCHAIJKES, Secretaris der Stad *Breda*, en wonende aldaar, in kwaliteit van Executeur in den boedel en nalatenschap van wijlen Vrouwe ELISABETH GEERTRUIDA PAARDEKOOPER, laatst Weduwe van den Heer D. D. VAN EIJCK, en nog in hoedanigheid van gevolmagtigde, van de bij derzelver Testamentaire dispositie benoemde Erfgenamen en Vruchtgebruiker, op Donderdag den *vijfden* October 1837 en volgende dagen, van des voormiddags *negen* ure tot in den namiddag, op het Kasteel *Bouwigne*, te *Galder*, onder *Ginneken*, aan de meestbiedenden publiek Verkoopen:

Eenen zeer aanzienlijken en bij uitstek goed onderhouden INBOEDEL, *bestaande in:*

eene zeer fraai bewerkte Mahonijhouten Secretaire, met spelend Orgelwerk, in verband gebragt met eene rijk bewerkte Pendule, zijnde het Orgelwerk met twee Cylinders, spelende iedere Cylinder acht Aria's; een Mahonijhouten Kabinet, Secretaires, Cylinder-Bureau en Dienbuffet, verscheidene Mahonijhouten Uittrek-, Speel- en andere Tafels, waaronder eene met een schoon marmer Blad, eene Canapé, differente Stoelen, zoo met Trijpten als andere Zittingen, Staatsie-, Val- en Glasgordijnen, zeer fraaije Pendules, Girandoles en glazen Schotpen, extra fraaije Spiegels, fijne Platen en Schilderijen, een aantal welgeconditioneerde Boeken, extra fraai Porselein, waaronder twee superbe Tafel-Serviezen, velerlei Thee-Serviezen, kristallen Roomkommen, compotes en ander fraai Kristal en geslepen Glaswerk, verder nog eene aanzienlijke partij Glas- en Aardewerk, eene groote hoeveelheid zeer fraai bewerkt Platetwerk, verscheidene welgevulde Bedden, Peuluwen, Matrassen, Kussens en verder toebehoorten, eikenhouten en andere Ledikanten, waaronder met kostbare Behangsels, Smirnasche, Doorniksche en andere Tapijten en Vloerkleeden, eene zeer mooije Dordsche Haard, voorts veel Koperen, Tinnen-, Blikken- en IJzeren Keukengerij, eene zeer goede Mangel, eene sterke en nog zoo goed als nieuwe Kalès, een Wagentje op *vier* Wielen, een dito op *twee* Wielen, een net bewerkte Koetskar, van binnen geheel bekleed met rood marokijn leder, eene Boerenkar, eene groote hoeveelheid best onderhouden Paardentuig, en eindelijk nog eene menigte Bloempotten, beplant met verschillende soorten van Bloemen, allerhande soorten van Tuingereedschap en hetgeen verder ten Verkoop zal worden aangeboden.

NB. De Rijtuigen, zoo ook de groote staande Meubelen, mitsgaders de Bloemen, zullen op den laatsten dag der Verkooping worden geveild.

Alle de voormelde Goederen zijn op *Dingsdag* den *derden* en *Woensdag* den *vierden October*, ter plaatse voorschreven, van des voormiddags 10 tot 12 ure, en van des namiddags *twee* tot *vijf* ure, voor een ieder te zien.

Zegt het Voort.

*** La sanction que l'Academie des Sciences a donnée aux nouvelles methodes orthopédiques imaginées par Mr. J. GUERIN, Directeur de l'*Institut Orthopédique de la Muette à Passy*, et qui ont valu a ce medecin le grand prix de chirurgie de Dix mille francs, repose sur des expériences authentiques: 14 cas de difformités de différentes espèces; difformités de l'épine, du col, des pieds, ont été traités sous les yeux de la commission de l'Academie: sur ces 14 cas, il y a eu: 9 guérisons complètes, 3 guérisons presque complètes, et 2 améliorations. L'authenticité de ces faits ne laisse rien à desirer: ces détails sont extraits du rapport officiel de l'Academie.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.